

Науковці – практикам: стартував перший етап держбюджетної науково-дослідної роботи за темою «Теоретико-методичні засади проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти»

У сучасних умовах наука та науково-технічна сфера відіграють визначальну роль у ефективному розвитку економік передових країн світу та якісному поліпшенні життя громадян. Стрімко зростає наукоємність ВВП, збільшується кількість зайнятих у науково-технічній сфері, нарощуються кошти на її фінансове та ресурсне забезпечення. Світовий ринок наукоємної продукції збільшується в 2-2,5 рази швидше, порівняно з темпами зростання світової економіки.

Як зазначено у рекомендаціях парламентських слухань на тему «Про стан та законодавче забезпечення розвитку науки та науково-технічної сфери держави», схвалених Постановою Верховної Ради України від 11 лютого 2015 року № 182-VIII, в Україні за роки незалежності наука втратила функції впливу на соціально-економічний розвиток держави, до критичного рівня знизився показник вітчизняного науково-технічного потенціалу, що стало загрозою національній безпеці України. Однією з найважливіших стратегічних цілей, які в сучасних умовах має ставити перед собою українське суспільство, є пошук можливостей та вжиття дієвих заходів, спрямованих на активізацію розвитку науково-технічного потенціалу щодо прискорення технологічного розвитку економіки нашої держави, підвищення її конкурентоспроможності та інноваційності.

З 1 лютого 2015 року розпочато держбюджетну науково-дослідну роботу за темою «Теоретико-методичні засади проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти» в межах новоствореного структурного підрозділу Університету менеджменту освіти – лабораторії систем відкритої освіти Науково-дослідного інституту післядипломної педагогічної освіти (завідувач лабораторії систем відкритої освіти – головний науковий співробітник, кандидат педагогічних наук, доцент Ляхоцька Лариса Леонідівна). *Головною ідеєю науково-дослідної теми є підвищення якості курсового навчання керівних і педагогічних кадрів освіти завдяки впровадженню інноваційних технологій у*

відкритій системі післядипломної педагогічної освіти. Гіпотеза дослідження базується на припущенні, що розроблення та впровадження теоретико-методичних засад проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти забезпечить високий рівень якості та ефективності підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти. У дослідженні на підставі теоретичного дискурсу щодо феномену відкритої освіти, розуміння якої у різних контекстах спричиняє низку інтерпретацій, що мають як спільні моменти, так і розбіжності, планується проведення системного аналізу стану післядипломної педагогічної освіти відповідно сучасних інтеграційних і глобалізаційних процесів. Передбачається: дослідити проблеми відкритої освіти та можливість їх вирішення у післядипломній педагогічній освіті; обґрунтувати оптимальну структуру системотехнічного, матеріально-технічного, кадрового та іншого забезпечення відкритої педагогічної системи ППО; побудувати, обґрунтувати та експериментально запровадити концептуальну модель проектування технологій навчання; розробити алгоритм упровадження інноваційних технологій у навчальний процес; провести апробацію науково-методичних основ проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти.

Актуальність теми пояснюється тим, що в умовах розвитку економіки, швидкої зміни технологій, нової якості соціуму можна передбачити, що сучасна освіта – це освіта, що базується на високотехнологічних засобах навчання, характеризується значною мобільністю, універсальністю та фундаментальністю. Невпинна глобалізація повсякчас потребує гнучких підходів до організації освіти в країні, переходу від ретрансляційних педагогічних технологій до проектування педагогічних процесів, набуття у тими, хто навчається, життєво важливих компетентностей шляхом глибокого осмислення теоретичних знань і практичних навичок.

Наукова обґрунтованість теми дослідження показує, що потреба в реформуванні післядипломної педагогічної освіти з метою створення цілісної ефективною відкритою освітньою післядипломною педагогічною системою, яка повною мірою відповідатиме вимогам часу, зумовлюється низкою чинників внутрішнього і

Ляхоцька Л.Л. «А запорука – інформаційний ресурс. Науковці – практикам: стартував перший етап держбюджетної науково-дослідної роботи за темою “Теоретико-методичні засади проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти”» / Освіта, №14-15, 18-25 березня 2015. – С.8

зовнішнього характеру, а саме: удосконаленням нормативно-правового забезпечення системи післядипломної педагогічної освіти; розробленням стандартів післядипломної педагогічної освіти, зорієнтованих на модернізацію системи перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників навчальних закладів; реалізацією сучасних технологій професійного вдосконалення педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів освіти відповідно до вимог інноваційного розвитку суспільства; забезпеченням випереджувального характеру підвищення фахового рівня кадрів відповідно до викликів сьогодення.

В основу нової науково-дослідної теми покладено наявний науковий доробок виконавців, а саме: матеріали дослідження за темами НДР: «Науково-методичні засади підвищення кваліфікації керівних кадрів ПТНЗ в системі дистанційного навчання» 2006 – 2008 рр.; «Організація кредитно-модульної системи навчання за дистанційною формою підвищення кваліфікації керівних кадрів освіти», 2009 – 2011 рр., «Науково-методичні основи модернізації освітньої діяльності вищих навчальних закладів післядипломної педагогічної освіти на засадах сучасних технологій», 2011 – 2013 рр. (звіти, доповіді на конференціях). Означене вимагає критичного осмислення досягнутого і зосередження зусиль та ресурсів на розв'язанні найбільш гострих проблем, які стримують розвиток, не дають можливості забезпечити нову якість освіти, адекватну новій формації – інформаційному суспільству.

Одним із перспективних шляхів подолання цих проблем вітчизняної освітньої системи та забезпечення її поступального розвитку є створення умов для особистісного розвитку людини, згідно з її індивідуальними здібностями, потребами на основі навчання протягом життя; упровадження у відкриту систему ППО інноваційних технологій навчання. Описаної вище НДР немає аналогів в Україні.

Учасники держбюджетної НДР за темою «Теоретико-методичні засади проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти» поставили за мету теоретично обґрунтувати та експериментально

перевірити концептуальну модель проектування технології навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти.

Завдання передбачає:

1. Проведення системного аналізу стану післядипломної педагогічної освіти відповідно сучасних інтеграційних і глобалізаційних процесів.

2. Дослідження проблем відкритої освіти та можливість їх вирішення у післядипломній педагогічній освіті.

3. Обґрунтування оптимальної структури системотехнічного, матеріально-технічного, кадрового та іншого забезпечення відкритої педагогічної системи ЗППО.

4. Побудову, обґрунтування та експериментальне запровадження концептуальної моделі проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти.

5. Розробку алгоритму впровадження інноваційних технологій у навчальний процес у системі відкритої післядипломної педагогічної освіти.

6. Аналіз та узагальнення результатів експерименту на засадах кваліметричної експертизи, підготовку навчально-методичного посібника для науково-педагогічних працівників закладів післядипломної педагогічної освіти.

7. Розробку та апробування в навчальному процесі ЗППО пакета документів (положень, навчальних програм, планів) щодо забезпечення проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти.

8. Проведення апробації науково-методичних основ проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти.

Держбюджетна НДР за темою «Теоретико-методичні засади проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти» передбачає: розроблення концептуальних положень щодо проектування різних видів науково-організаційних та економічних механізмів, теоретичних засад проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти.

Гіпотеза дослідження базується на припущенні, що розроблення та впровадження теоретико-методичних засад проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти забезпечить високий рівень якості та ефективності підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти. НДР передбачає також розроблення та обґрунтування концептуальної моделі проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти та алгоритму впровадження в навчальний процес її компонентів. Соціальний ефект держбюджетної НДР за темою «Теоретико-методичні засади проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти» полягає у підвищенні ефективності підготовки керівних і педагогічних кадрів для забезпечення вищого рівня доступу до якісної освіти.

Основний зміст НДР викладено у перспективному тематичному плані наукових досліджень на 2015 – 2017 рр., який передбачає три етапи: перший – аналітико-констатувальний, другий – теоретико-моделювальний, третій – формуально-узагальнювальний.

Співробітники лабораторії систем відкритої освіти свою наукову роботу спрямували на активне використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій. У відкритому інформаційному просторі відбувається заповнення сторінок веб-сайту лабораторії, спілкування співробітників з науковцями та педагогами на сторінці лабораторії соціальної мережі Facebook, заповнення індивідуального е-портфолію наукових доробок на віртуальному диску е-пошти сервісів Google, створення е-дайджесту генези наукових досліджень за темою науково-дослідної роботи «Теоретико-методичні засади проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти».

Один із основних принципів роботи лабораторії – відкритий доступ до інформаційних ресурсів. Тому для документообігу, спілкування з експериментальними базами та обміну інформацією з науковою спільнотою, освітянами співробітники лабораторії систем відкритої освіти використовують хмарні технології Google. Це дає змогу, по-перше, мати власні інформаційні

Ляхощка Л.Л. «А запука – інформаційний ресурс. Науковці – практикам: стартував перший етап держбюджетної науково-дослідної роботи за темою “Теоретико-методичні засади проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти”» / Освіта, №14-15, 18-25 березня 2015. – С.8

ресурси в мережі Інтернету без будь-яких капіталовкладень, по-друге, використовувати матеріали, розміщені на сайті лабораторії, без встановлення додаткового програмного забезпечення. Крім сайту лабораторії, доступного будь-якому користувачеві Інтернету, а також сервісу для проведення відеозустрічей та вебінарів Google Hangouts, який використовується для надання консультативної допомоги закладам експериментальної бази лабораторії та обміну досвідом з колегами, співробітники лабораторії використовують технології Google для внутрішніх потреб, зокрема, для організації та планування спільної діяльності (це календар та розсилка Google), збереження документації лабораторії (планів роботи, протоколів засідань тощо) та ознайомлення з науковими доробками колег, спільної роботи над документами (Google Диск та Google Документи). Вебінари та наукові заходи відбуваються з прямою трансляцією в мережі Інтернету у синхронному режимі на каналі YouTube лабораторії або її співробітників, відеозаписи цих заходів також залишаються на каналі у відкритому доступі для ознайомлення в асинхронному режимі. Великою перевагою обраних технологій є те, що вони входять до комплексу хмарних технологій, мають схожі інтерфейси та принципи роботи, легко інтегруються до єдиного інформаційно-освітнього середовища.

Нормативну базу лабораторії повністю укомплектовано: затверджено положення про лабораторію систем відкритої освіти, посадові інструкції співробітників, план роботи на 2015 рік, індивідуальні плани співробітників тощо.

Окрім обговорення проекту типового положення про дистанційне навчання в закладах ППО, компонентів концептуальної моделі проектування технологій навчання, плану роботи на березень, на другому засіданні лабораторії у лютому 2015 р. розглядалося питання про роботу з експериментальною базою. У засіданні лабораторії брали участь і фахівці з науково-методичної роботи – директор Науково-методичного центру УМО, кандидат педагогічних наук Надія Василівна Любченко, яка поінформувала присутніх про проект «Віртуальна лабораторія “Науково-освітній кластер УМО”» (науковий консультант проекту – перший проректор-проректор з наукової та науково-методичної роботи УМО НАПН

Ляхощка Л.Л. «А запорука – інформаційний ресурс. Науковці – практикам: стартував перший етап держбюджетної науково-дослідної роботи за темою “Теоретико-методичні засади проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти”» / Освіта, №14-15, 18-25 березня 2015. – С.8

України, доктор педагогічних наук, професор Є. Р. Чернишова), а також запропонувала внести до переліку закладів експериментальної бази лабораторії систем відкритої освіти і віртуальну лабораторію НМЦ УМО «Науково-освітній кластер УМО». У межах співробітництва з віртуальною лабораторією НМЦ УМО співробітники лабораторії систем відкритої освіти надаватимуть системотехнічну та методичну консультаційну допомогу щодо проектування наукової роботи засобами ІКТ.

Сьогодні в усьому світі поширюється рух відкритої освіти. Відкриті освітні ресурси (Open Educational Resources, OER) – це документи, які знаходяться у відкритому доступі в мережі Інтернету, опубліковані на умовах подальшого використання. Ці ресурси можуть бути у вигляді підручників, інтерактивних курсів, тестів, мультимедіа, програмного забезпечення та інших інструментів, які можна використовувати у процесі навчання.

Кейптаунська декларація відкритої освіти – ключовий документ, що визначає цілі та методи руху відкритої освіти. Декларація стала результатом зустрічі робочої групи, яка складалася зі співробітників неурядових організацій, наукових установ та держадміністрацій, учителів та авторів навчальних матеріалів з усього світу. Прочитуємо основні положення Декларації: «Новий рух відкритої освіти поєднує усталену традицію обміну ідеями між освітянами та інтерактивну культуру співпраці в Інтернеті. Він ґрунтується на засадах того, що кожен без застережень повинен мати свободу використовувати, адаптувати, поліпшувати та поширювати освітні ресурси. Освітяни, учні та всі, хто поділяє таку позицію, гуртуються у всесвітній рух доступної та ефективної освіти. Більшість освітян ще не знають про багаті колекції відкритих навчальних матеріалів.

Більшість урядів і закладів освіти або ще не знають, або не розуміють переваг відкритої освіти. Відмінності в ліцензуванні відкритих ресурсів призводять до непорозумінь та їхнє несумісності. І, звісно, більшість населення світу все ще не має доступу до комп'ютерів та мереж, без яких неможливі найсучасніші навчальні практики. Ці перешкоди можна здолати лише разом! ...Закликаємо розробляти власні стратегії відкритих освітніх технологій, відкритого обміну навчальними

Ляхоцька Л.Л. «А запорука – інформаційний ресурс. Науковці – практикам: стартував перший етап держбюджетної науково-дослідної роботи за темою “Теоретико-методичні засади проектування технологій навчання в системі відкритої післядипломної педагогічної освіти”» / Освіта, №14-15, 18-25 березня 2015. – С.8

практиками та інших підходів, які популяризують відкриту освіту. З кожною особою чи організацією, яка взяла на себе ці зобов’язання, і з кожним зусиллям втілити такий підхід до освіти та навчання – ми наближаємося до світу вільної, гнучкої та ефективної освіти для всіх» (<http://www.capetowndeclaration.org/translations/ukrainian-translation>).

Співробітники лабораторії систем відкритої освіти запрошують науковців і практиків до співпраці!

Наша адреса:

м.Київ. вул. Артема, 52-а, корп.2, каб.429

е-пошта: labsvo@gmail.com

skype: lab_svo

сайт: <http://sites.google.com/site/openeducationppo/>

Головний науковий співробітник – завідувач лабораторії систем відкритої освіти, кандидат педагогічних наук, доцент Ляхоцька Лариса Леонідівна